

ARTYKUŁ

W przeszłości banki centralne pełniły różnorodne funkcje i często były podmiotami prywatnymi. Obecnie są to zazwyczaj instytucje publiczne, których głównym celem jest zapewnienie stabilności cen. Aby to osiągnąć, banki centralne powinny prowadzić właściwą politykę pieniężną. Jednak to nie jedyna ich misja.

Przyjmuje się, że bank centralny jest:

BANKIEM EMISYJNYM - to oznacza, że jest emitentem banknotów i monet

BANKIEM BANKÓW - to znaczy, że działa na rzecz stabilności systemu finansowego

BANKIEM PAŃSTWA - prowadzi rachunki instytucji publicznych oraz zarządza rezerwami dewizowymi państwa

Banki centralne emitują monety i banknoty, a więc wprowadzają do obiegu gotówkę, która jest jedną z form pieniądza wykorzystywanego w gospodarce.

Z punktu widzenia użytkownika poza monetami i banknotami pieniądzem są też środki zgromadzone w postaci różnego rodzaju depozytów bankowych, np. na lokatach terminowych oraz na rachunkach oszczędnościowo-rozliczeniowych, zwanych też osobistymi.

Obecnie mamy do czynienia z tzw. pieniądzem fiducjarnym, często zwanym też pieniądzem papierowym (w tym określeniu nie chodzi o jego cechy fizyczne, ale raczej o to, że wartość pieniądza nie wynika z wartości surowca użytego do jego produkcji).

PIENIĄDZ FIDUCJARNY - jest emitowany i kontrolowany

przez bank centralny. Stanowi on legalny środek płatniczy uznawany na terenie danego państwa, który nie ma pokrycia w towarze, a więc sam w sobie nie posiada żadnej wartości handlowej.

dla zachowania wartości pieniądza duże znaczenie ma prowadzona przez banki centralne **polityka pieniężna**. Jej głównym celem jest zapewnienie stabilności cen.

Czy bank centralny finansuje państwo?

Choć bank centralny jest bankiem państwa, to nie finansuje wydatków publicznych, a często ma wręcz formalny zakaz takiego działania. W odniesieniu do NBP taki zakaz został sformułowany w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Bank centralny prowadzi natomiast rachunki wielu instytucji publicznych, a zysk z jego działalności – w tym z zarządzania rezerwami dewizowymi kraju – zazwyczaj zasila budżet państwa, przy czym w różnych krajach zasady przekazywania zysku mogą być odmienne.

Julia Ziółkowska, 15.05.2024 - funkcje banku centralnego